

BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ'NİN KARDEŞLERİ (NURSİ HANEDANI)

Sofi Mirza'nın İlk Çocuğu Dürriye Hanım

Dürriye Hanım,
Bediüzzamanın en büyük ablasıydı...
Nurs'ta doğdu, Nurs'ta yaşadı...
Nurs'ta evlendi ve çocukları oldu...
Bunlardan biriydi Ubeyd...
Henüz küçük bir çocuktu...
Anneciği Dürriye hanım,
Bir gün Nurs deresine düştü,
Ve boğularak şehit oldu...
Nurs'ta başlayan hayatı,
Yine Nurs'un mübarek toprağında son buldu...
Ubeyd Üstada gelip talebe oldu...
Ve Bediüzzaman'ın yanında bütün acılarını unuttu...
Çünkü o da, annesi gibi şehit olarak erkenden Rabbi'ne kavuşmuştu...

Bediüzzamanın İkinci Ablası Alime Hanım

Adıyla müsemma bir kardeşti...
Alim ve fazıl bir kişiydi...
Bediüzzaman'ın bir mektupta hitap ettiği, Molla Said isimli bir Hocayla evliydi...
Alime hanım ve eşi, Şam'da dini dersler verirdiler...
Molla Said bir konuda yanılma veya unutsa,
"Seyda! İsterseniz bu dersi yarın Seyyideden sorduktan sonra bize anlatın"
Derdi onun talebeleri...
Alime hanım ve Molla Said'in hiç çocukları olmadığından,
Her duada beraber ölmeyi arzu ederlerdi...
Bir zaman sonra hacca gitmişlerdi...
İçlerindeki Hac sevgisi öyle büyüktü ki,
Allah (c.c) onlara yedi defa hacca gitmeyi nasip etmişti...
Son seferde Alime hanım hastalanmıştı...
Hastalığın şiddetinden Kabe'yi tavaf edememişti...
Alime hanımı Kabe'ye sedyede götürmüşlerdi...
Eşi Molla Said'le beraber, sedyede Kabe'yi tavaf ediyorlardı...
Ve Allah onların duasını o an kabul etmişti...
Alime hanım ve eşi Molla Said,
Kabeyi tavaf ederken 1944 yılında,
Aynı anda teslimi ruh etmişlerdi...

Allah onlara öyle rahmet eylemiş ki,
Onlara böyle bir hayat,
Böyle bir ölüm,
Ve Üstada akraba olmayı nasip etmişti...
Bediüzzaman, Meyve Risâlesi'nin 11. meselesinde,
Bu kardeşinin vefat haberinden şöyle bahsetmişti;

“Bu hazîn kışta ve elîm bir vaziyetimde”
“Gayet elîm iki vefat haberini aldım.”
“Biri, hem âli mekteplerde birinciliği kazanan,”
“Hem Risâle-i Nur'un hakikatlarını neşreden kardeşimin oğlu
merhum Fuad.”
“İkincisi, hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken,”
“Tavaf içinde vefat eden, Âlime Hanım nâmındaki merhume
hemşirem.”
“Bu iki akrabamın ölümleri,”
“İhtiyar Risalesinde yazılan merhum Abdurrahman'ın vefatı gibi”
“Beni ağlatırken, imanın nuruyla o masum Fuad, o sâliha hanım,”
“İnsanlar yerinde meleklerle, hurilerle arkadaş olduklarını”
“Ve bu dünyanın tehlike ve günahlarından kurtulduklarını...”
“Manen, kalben gördüm.”
“O şiddetli hüznün yerinde, büyük bir sevinç hissedip,”
“Hem onları, hem Fuad'ın pederi kardeşim Abdülmecid'i;”
“Hem kendimi tebrik ederek,”
“Erhamü'r-Rahimîne teşekkür ettim.”

Sofi Mirza'nın Üçüncü Çocuğu Molla Abdullah

1882 yılıydı...
Said oldukça küçük bir yaşta...
Babası Sofi Mirza Efendi onu,
Abisi Molla Abdullah'ın gittiği Tağ köyü medresesine göndermişti...
Fakat Küçük Said burada Mehmed isimli bir talebeyle kavga etmişti...
Kavganın sebebi Mehmed'in Küçük Said'i çekemeyişiydi...
Kavga gittikçe şiddetli bir hale dönmüş,
Ve Mehmed isimli talebe küçük Said'e hançer çekmişti...
Küçük Said ise nefis müdafaası için orada gözüne ilişen bir baltayla,
Mehmed'in başını yaralamış ve eve geri gelmişti...
“Ben artık büyümedikçe okumaya gitmem”
“Çünkü oradaki talebeler benden büyük” diyerek nefsi müdafaa etmişti...
Bunun üzerine ağabeyi Abdullah'tan haftada bir ders almaya başlamıştı...
O zamanlar medrese teşkilatında şöyle bir sistem gelişmişti...
Hoca ücretsiz ders verir, talebelerin ihtiyacını halk görürdü...

Talebelerin ihtiyacı zenginlerin zekatlarıyla da karşılanırdı...

Herkes bu düzene uyum sağlar,

Fakat sadece küçük Said bu zekatları kabul etmezdi.

Bu durumu gören köylüler,

Kendi aralarında para toplayıp,

Küçük Said'e vermeye çalışmışlardı...

Fakat Said kabul etmeyince,

Parayı ağabeyi Abdullah'a vermişlerdi.

Bu arada aralarında şöyle bir mesele geçmişti...

Küçük Said:

“Şu sizdeki paralarla bana bir tüfek alınız” demiş...

Ağabeyi:

“Hayır olmaz” diye reddetmişti...

Küçük Said bu defa:

“O zaman bir tabanca alınız” diye yeni bir teklif öne sürmüştü...

“Hayır olmaz” diye bir cevap daha alınca da:

“Madem olmaz, o zaman bana bir hançer alınız” diye işi oldukça üstelemişti...

“O da olmaz” diye yeniden red cevabı veren ağabey Molla Abdullah,

Küçük Said'in mahzun halini görünce:

“Yalnız sana üzüm alırım. Böylece işi tatlıya bağlarız” diyerek,

Kardeşinin gönlünü almıştı...

1888 yılıdır...

Ağabey Molla Abdullah medreseden icazet almış ve evine dönmüştür...

Kardeşi Said'le okudukları kitapları karşılaştırırken Küçük Said:

“Sizden sonra ben Şemsi Şerhini bitirdim ve seksen kitap okudum” der.

Ağabey Molla Abdullah bu duruma çok şaşırır:

“Ne demek seksen kitap?”

“Evet, seksen kitap okudum. Ders kitapları dışında bir çok kitap da okudum” diye iddiasını yineler.

Bunun üzerine ağabeyi Küçük Said'i imtihan eder...

İmtihani başarıyla geçtiğini görünce de,

Sekiz ay evvel talebesi olan kardeşi küçük Said'i,

Üstad'ı olarak kabul eder...

Ve küçük Said'den ders almaya başlar...

Molla Abdullah, 1914'de Nurs köyünde vefat eder...

Oğlu Abdurrahman Bediüzzaman'a talebe olur,

Ve hizmetinde büyük fedakarlıklarda bulunur...

Dördüncüsü Bediüzzaman Said Nursi (Bununla ilgili duygularımı yazının sonunda bulacaksınız)

Sofi Mirza'nın Beşinci Çocuğu Molla Mehmed (Muhammed)

Üstad'ın küçük kardeşidir...

Adı Mehmed olsa da,

Herkes ona Muhammed diye seslenir...

Üstad Hazretleri Tillo'da,
Kubbe-i Hasiye'de inzivadayken, Üstada yemek getiren kişi bu kardeşidir...
İşte Üstad, bu yemeklerin suyunu içer,
Tanelerini karıncalara yedirirdi...

Üstad:

"Neden yemeğin tanelerini karıncalara veriyorsun" diyenlere

**"Bunların içtimai hayatlarında çok çalışkanlık,
"Yardımlaşma ve vazifeşinaslık var."
"Ben bunu bizzat gördüğüm için,"
"Bunların Cumhuriyetçi oluşlarına mükafaten,"
"Kendilerine yardım etmek istiyorum."** derdi.

Küçük Mehmet, Nuriye hanımın beşinci evladıydı...
Aynı zamanda Nurs Camiinin de imamıydı...
Ömrünün tamamı doğduğu topraklarda geçmişti...
Hiç çocuğu olmadığından,
Zübeyir isimli bir çocuğu evlat edinmişti...
Zübeyir Ermeniler içinde büyümüş bir yetimdi...
Molla Mehmet'in yanında İslamiyetle şereflendi...
Ve öyle bir hayat yaşadı ki,
Öldüğünde onu çığ altında...
Elinde Kur'an...
Yasin-i şerifi okur vaziyette buldular...
Onun cesedine bakan köylüler,
"Nasıl yaşarsanız, öyle ölürsünüz"
Düsturunun canlı şahidi oldular...
Yıl 1951'di..
Bir Cuma günü aniden hutbeyi yarıda kesmişti...
Aşağı inerken yerine başka bir zatı tayin etmiş,
"Bu size benim son imametim olacak" demişti...
Onu hemen eve getirmişlerdi...
Çünkü fenalaşmış ve ağlamaya başlamıştı...
Ağlamasına bir anlam veremeyenler bunun sebebini sorduklarında:
Molla Mehmet şöyle cevap vermişti:

*"Siz zannetmeyin ki ben ölümden korktuğum için ağlıyorum."
"Öleceğimi size daha önce de söylemiştim."
"Ben Seyda'nın, abimin kıymetini bilemediğim için üzgünüm."
"İşte bunun için ağlıyorum."
"Bir çok şeyhler bizim eve misafir gelirlerdi."
"Fakat onlardan hiç birisi Seydanın önünde içeri girmezlerdi."
"Onlar hep Seydanın arkasından içeri girerlerdi."*

---

*“Ben Seydanın kıymetini bilemedim.”
“Gözyaşlarım bunun içindir....”*

Ve Mehmet Okur...

Son nefesini verirken, aniden ayağa fırladı:

“Seyda geldi, Üstad geldi” diye bağırarak,

El pençe divan durdu...

Ve öylece vefat etti...

Daha sonra ellerini açamadılar.

O şekilde defnedildi...

Mehmet Okur, en son, vefatından 25 sene evvel görmüştü ağabeyi Said Nursi'yi...

Sofi Mirza'nın Altıncı Çocuğu Abdülmecid Nursi (Ünlükul)

Bediüzzaman'ın en çok tanınan kardeşlerinden biriydi...

1884 yılında Nurs'ta doğmuştu...

Bediüzzaman daha küçük bir çocuk olan Rabia hanımı gördükçe,

Kardeşi Abdülmecid'e onunla evleneceğini söylerdi...

Gerçekten de Abdülmecid Nursi ve evliya torunu Rabia hanım,

İlerleyen yıllarda evlenmişlerdi...

Bu evlilikten beş çocukları dünyaya gelmişti...

İsimleri Selahaddin, Fuat, Suat, Nihat ve Saadet'ti...

Fuad'ı ilk yürüten, amcası Bediüzzaman Hazretleriydi...

Fakat Fuad gencecik bir yaşta,

On dokuz yaşında vefat etmişti...

Abdülmecid Nursi evladını kaybedince,

Öyle bir gamla dolmuştu ki,

Yüreğinden taşan elemeler kalemine mürekkep olmuş,

Bu hasreti gencecik evladının ardından dile gelmiş,

Ve sayfalar süren bir mersiye dönüşmüştü...

Bu mersiye'nin adı Fuadiye Risalesiydi...

Abdülmecid Nursi'nin bu edebi yönünden ötürü olsa gerek,

Üstadın yazdığı Mesnevi-i Nuriye'yi ve İşaratü'l-İ'caz'ı da

Türkçeye çevirme gibi yüksek bir fazilete nail olmuştu...

Uzun yıllar Konya'da yaşayan Abdülmecid Nursi...

Tarassutlar, sürgünler ve türlü zulümler nedeniyle,

Bediüzzaman'la birlikte olamamıştı...

Fakat bir çok defalar Üstad'la mektup vasıtasıyla görüşebilmişti...

Üstad'ın yazdığı bir mektupta şu cümleler,

Onun içinde kopan fırtınaların az bir tercümanı gibiydi...

“Üç hemşiremi on beş yaşımdan sonra görmediğim,”

“Allah rahmet etsin, validemle beraber berzah âlemine gittikleri

---

için.”

“Dünyanın çok zevkli, lezzetli olan uhuvvetkarâne sohbetlerinden”

“Merhamet ve hürmetten mahrum kaldığımdan,”

**“Ve üç kardeşimden iki kardeşimi elli seneden beri görmediğimden
(Allah onlara rahmet etsin)”**

“Öyle kıymettar, dindar, âlim iki kardeşimin sohbetinden,”

**“Hürmetkârâne muhabbet, merhametkarâne şefkatteki sürurdan
mahrum kaldığımdan...”**

Ve mektup ve hasret uzayıp gider...

Gerçek şu ki, Üstad ömrü boyu ailesinden özlemle bahseder...

Abdülmeccid Nursi'ye gelince...

O yıkılan mezarın nakli sırasında,

İki üç talebeyle birlikte...

Tarihin bu yüz kızartıcı suçuna şahit olanlardan biriydi...

Üstadın kabrinin bir gece yarısı açılıp,

Cesedinin bilinmeyen bir tarafa götürüldüğü o acıklı gece,

O da oradaydı...

Elinden ne gelirdi ki,

Bu zalim ve zorba insanlar karşısında?

Onların küfür dolu bakışları ve tehditleri karşısında?

O sadece Üstad'ın cesedine son kez hasretle baktı,

Ve kahrından günlerce ağladı...

Üstad'ın vefatı onun için evladının acısından ileri gitmişti...

1967 yılında vefat eden Abdülmeccid Nursi Ünlükul,

Ondan yedi sene evvel vefat eden ağabeyi Bediüzzaman'ın ardından,

Belki de o gün dimağına düşen şu dizeleri söylemişti:

“Ey mezarıcı!

O makamda bize de kaz bir mezar...

Olalım nazik Said'in komşusu leylü nehar.

“Ey mezarıcı!

Göm bizi de şu Said'in kabrine...

Nurcu olanlar dayanamaz, bu firkatın kahrine....”

Bediüzzaman'ın En Küçük Kardeşi Yedincisi Mercan

Rahman suresinin en güzel kelimeleridir...

Lü'lü vel Mercan...

İnci ve Mercan...

Fuzuli der ki;
O surede anlatılan iki deniz Hz. Ali ve Hz. Fatıma annemiz...
İkisinin imtizacından İnci ve Mercan çıkmış...
Yani Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz...
Yani İnci demek; Hasan demek,
Yani Mercan demek; Hüseyin demek bir yerde...
Sofi Mirza Efendi'nin yedinci ve son çocuğu da Mercan'dı...
Bütün aile fertleri gibi Peygambere layık bir ümmet olarak yaşadı...
Mercan da Nurs'ta doğmuştu...
Feke İbrahim denilen bir şahısla evlenmişti...
İkisi de çok dindar, ikisi de birer deniz...
Onlarında iki çocuğu dünyaya gelmişti...
Biri Bişar, diğeri ise Nazife...
Mercan'ın yedi torunu olmuş...
Vefat tarihi bilinmiyor ama,
Nursi hanedanının en küçüğü olarak uzun bir hayat sürmüş...
Şimdi mezarı Aşağı Kığıs köyünde...
Allah rahmet eylesin, bu mübarek insanlar zümresine... Âmin!..
***

Dördüncüsü Bediüzzaman Said Nursi

İşte Nursi hanedanının mümtaz şahsiyetleri...
Anneleri Nuriye, babaları Sofi Mirza Efendi...
Yedi tane çocukları dünyaya geldi...
Onların dördüncüsüydü Bediüzzaman Said Nursi...
Kardeşine yazdığı mektupta şöyle demişti:

“Sizi isminizle en has talebeler ve kardeşler içine dâhil edip,”
“Her sabah ne kazanıyorsam,”
“Peder ve valideme,”
“Hakiki ve çoğu âlem-i berzahta bulunan kardeşlerime verdiğim
gibi”
“Senin defter-i amâline yazılmak için,”
“Dergâh-ı İlâhiyeye niyaz ediyorum.”
“Sen dahi beni uhrevî kazancına dahil et.”

Ey Aziz Üstadımız!

Ey doksan senelik hayatının her anını ibadetle geçiren,
Hapislerde, sürgünlerde, tecritlerde kaldığına aldırış etmeden,
İman ve Kur'an hizmetine devam eden Zülfikar...
Ey Anne, baba ve kardeşi bir tarafta bırakıp,
Ne eş, ne çocuk, ne mal sevgisi bilmeden,
Her şeyini biz vefasız kullara feda etmiş Bediüzzaman!

Felaket ve helaket asrının adamı!
Bizler belki Nursi hanedanından olma şerefine nail olamadık ama,
Sen ki her defasında bize:
“Aziz, Sıddık Kardeşlerim” diye hitap ediyorsun...
Bizi unutmadığını gösteriyorsun.
Bizi de kardeşliğine kabul et Ey Büyük Üstad!
Bizi de dualarına ve kazançlarına dahil et!
Biz ki günde bir defa olsun Peygamberimize salatü selam etmekten,
Ve sana dua etmekten aciz, zavallıyız...
Senin bahtına düştük ve yalvarıyoruz...
Bizi de affet Üstadımız...
Bizler ne olursa olsun, senin kardeşleriniziz...
Ve sen dilersen eğer, inşallah hep öyle kalacağız...

Kaynaklar:

Necmeddin Şahiner, B. Taraflarıyla Bediüzzaman syf 27
Necmeddin Şahiner, Nurs Yolu syf 72
Necmeddin Şahiner, Son şahitler 1-2-3
Bediüzzaman, Barla Lâhikası s. 32
Bediüzzaman, Tarihçe-i Hayat

Nurdan Huyut